

XIII. Korosztályi módszerek

Január 2., szombat, 15 óra

Hosszú függőhíd keresztezte a mozdulatlan folyót. Ez volt a két határállomás közötti „senkiföldje”. A híd mindkét oldalán végeláthatatlan sorban kígyóztak a mindenféle típusú járművek: személyautók, buszok és teherautók. Minden szürke volt: az ég, a nagy ködös síkság, a folyó, és a járművek, ahogy egymás lámpáinak fénykörében csillogtak.

– Mindig órákat kell várni – mondta István.

Nagybátyja ütött-kopott Ladájával néhány száz méterre állt meg a határtól, és távcsővel figyelte a forgalmat.

– Nem látom őket...

– A végén még téged fognak meglátni a határőrök! – aggodalmaskodott László.

– Hé, nyugodj már le, „elvtárs”! Ez már egy demokratikus ország.

– Demokratikus vagy nem, akkor is mindig gyanús, ha valaki távcsővel figyel a határt!

– Várj csak! Azt hiszem, látom őket. Sárga mikrobuszt mondtál, nem?

– Igen, élénksárgát, belga rendszámmal: fehér alapon piros számok és betűk.

– Ott vannak! Két ember van a vezetőfülkében: egy fiatal nő, és egy iszonyú nagydarab pacák.

– Az Manu.

– Ez a Manu épp a vámház felé megy az autó papírjaival. Egy óriás!

– Hadd nézzem.

László elvette a binokulárt Istvántól, és beállította az élességet. Tisztán látta a belga óriást, amint épp egy vámtisztviselővel beszél.

– Visszamennek a mikrobuszhoz... A vámos ellenőrzi a cuccot.

– Jó. Tehát még várhatunk vagy háromnegyed órát. Bőven elegendő egy kávéra. Jössz?

– Biztos vagy benne?

– Teljesen. Az áru behozatalához egy halom papírt ellenőrizni kell, és le kell pecsételtetni egy csomó irodában, útlevel- és vízumellenőrzés... Lehet, hogy demokratikus ország lettünk, de a bürokrácia megmaradt. És a bürokráciának soha nem sietős a dolga; a világ minden ideje rendelkezésére áll... Na gyere, mindkettőnknek jót fog tenni egy kávé. Fázik a lábam.

István már egy bódé felé indult, amely egyike volt a határ mellett hirtelen megjelenő számos ilyennek: szendvicset, italt, cigarettát, valutát stb. árultak. László utolérte Istvánt, aki épp megállt, hogy elengedjen maga előtt egy hatalmas, hangos, sűrű gázolajfüstöt okádó bolgár kamiont. Beléptek az emberekkel zsúfolt, túlfűtött, barakk-szerű épületbe, és a cigarettafüst-felhőn keresztül a pultig nyomakodtak.

– Mit kérsz? – kérdezte István.

– Gondolkodom, hogy a kávé vagy egy gázálcot válasszak.

– Kezdd a kávéval; azt gázálc nélkül is meg tudod inni, ha visszatartod a lélegzeted egy percre.

– Talán igazad van. Megpróbálok.

A kávé erős volt és keserű. László beletett néhány púpozott kanál cukrot.

– Hallom, Koncz összehívta a közgyűlést – kezdte István két korty kávé között.

– Mikorra?

– Március 6., szombat... Elég időnk lesz, hogy összeszedjük a barátainkat az ellentámadás előkészítésére.

– Február elején eljön Jane az európai irodából, hogy találkozzon Konczal. Péter és Éva egyetértésével szeretne valamiféle egyezséget tető alá hozni.

– Miben fogadjunk, hogy Koncz el fog utasítani mindenféle tárgyalást? Megvan, amit akart, a szövetség irányítása, és ezt soha nem fogja föladni.

A két barát csöndben elmerült gondolataiban. István lenyelte az utolsó korty kávé, letette csészéjét, és elővett néhány pénzermét, amelyet azután a pultra helyezett.

– Menjünk! Nehogy elszalasszuk őket.

Kint kellemetlen, finom és hideg szitáló eső fogadta őket. István fölhajtotta dzsekije gallérját, és így szólt:

– Van azért néhány jó hírem is.

– Lehetnek egyáltalán ilyenkor jó hírek? – kérdezte László fakó hangon.

– Ítéld meg te magad: a város úgy döntött, hogy ad nekünk egy új székházat.

– Most hülyéskedsz! Tényleg?

– Teljesen igaz. A régi pártirodák... Függetlenség tér... rémlik már?

– Húha! Ez marha jó, Pisti! Alig tudom elhinni... Még valami kis park is van ott, ha jól emlékszem...

– Igen, de azért nyugi, ne izgulj annyira! Az épület évek óta üres, és lehet, hogy le is bontják. Időszakos megoldás, és meg kell beszélnünk a feltételeket, mielőtt megállapodunk.

– Milyen feltételeket?

– Ugye nem gondolod, hogy elkérhettem volna az épületet a szövetségnek? Koncz simán lenyúlta volna az egészet. Úgyhogy azt mondtam, hogy el kellene helyeznem a „Nevelési és Képzési Hálózatot”, amelyet a barátaimmal állítottunk föl.

– Miről beszélsz?

– Gondolj bele, Laci. Ha ellen akarunk állni Koncz hatalomátvételének, akkor kell, hogy legyen valami jogi alapunk... még akkor is, ha ez csak arra arra jó, hogy átvegye a gépeket, amelyeket Manu hoz. Úgyhogy szerintem létre kell hozni egy kiadványszerkesztő és kiadó egyesületet: ez lesz az NKH, vagyis a Nevelési és Képzési Hálózat. Itt a zsebemben az alapszabály. Te vagy az egyik társalapító Évával meg Zsuzsával... és persze velem.

– És ezt te csak így mondod?!

István megragadta László régi bőrkabátjának a hajtókáját, és egyenesen a szemébe nézett.

– Laci, ha ki akarunk csúszni Koncz satujából, akkor gyorsan kell mozognunk, ugye? Nincs időnk tervezgetni. Mindenesetre semmit sem fogunk tenni a hozzájárulásod nélkül. Egyelőre az egész csak egy javaslat. Ülünk be a kocsiba, elég nyirkos kezd lenni az idő.

István az autóhoz lépett. László csatlakozott hozzá, megvárta, amíg kinyitja az ajtót, és behuppant az ülésre. Szemüvegét esőcseppek borították. Zsebkendőt vett elő, és elkezdte letörölni.

– Tehát csináltál egy alapszabálytervezetet egy szövetségnek, vagy vállalatnak, vagy mittudomén mi ez az NKH, és tárgyaltál a várossal egy épület használatáról, anélkül, hogy egyáltalán megkérdeztél volna minket?

István keze megszorította a kormánykereket:

– Na, lassíts már egy kicsit, Laci! Még semmi sem dőlt el. Az egész csak egy felvetés, oké?

– Egy felvetés?! És tudod, hogy mit gondolok én erről a te felvetésedről? – ordította László.

István aggódó és elkeseredett pillantással nézett rá.

László rácsapott a vállára, és felkiáltott:

– Rohadt jó ötlet, Pisti! Állati jó! Pont erre van szükségünk!

A két jóbarát nevetéstől fuldokolva átölelte egymást, és meglapogatták egymás hátát.

– Hé! – kiáltotta László hirtelen – A kisbusz! Ott van!

István rögtön odafordult, még épp időben, hogy lássa elmenni a sárga mikrobuszt. Izgatottan elfordította a slusszkulcsot. A Lada motorja beindult, aztán semmi, hiába próbálkozott az önindító.

– Siess már, Pisti, elmennek – sürgette László türelmetlenül.

– Nyugalom! Ha túlfolyik a motor, akkor végünk van.

Istvánnak erősen kényszerítenie kellett magát, hogy várjon néhány percet, mielőtt újra elfordítja a kulcsot. A Lada ezúttal fölhorkant, kiköpött egy nagy, fekete füstfelhőt, majd megindult.

– Látod – mondta István – nem szabad hajszozni az idős hölgyeket.

– Megálltak a kocsmánál!

A sárga mikrobusz valóban bekanyarodott, és megállt a bódé előtt. László kiszállt. István morogva leállította a motort, és követte. Manu, aki szintén éppen csak kiszállt, örömkkiáltást hallatott, és átölelte Lászlót. Aztán összeroppantotta István kezét, amikor László bemutatta, és ő pedig bemutatta Doriane-t, a nevető szemű fiatal nőt.

– Doriane a cserkész-korosztály országos szakvezetője – mondta.

László és István melegen üdvözölték.

– Kértek valamit inni? Kávét? Sört? – kérdezte László.

– Nem, kösz, tulajdonképpen egy telefont kerestünk, hogy fölhívhassunk. Inkább mennénk tovább. Kezd késő lenni, és még az egész felszerelést ki kell pakolnunk. Hová megyünk?

István Lászlóra pillantott, és így válaszolt:

– A szövetség úgy központjába. Majd lassan megyünk, hogy tudjatok követni.

Doriane és Manu visszamásztak a kisbuszba, István és László pedig saját autójukba.

– Éva és Zsuzsa tud már „a szövetség új főhadiszállásáról”? – kérdezte László.

– Fölhívtam őket tegnap, hogy elmondjam. Ebben a pillanatban is ott kell lenniük egy csapatnyi roveremmel, hogy kicsit kitakarítsanak. Néhány helyiséget úgy is lehet használni, ahogy vannak.

– Tehát én vagyok az utolsó, aki megtudom! – jelentette ki László.

István elfordította a kulcsot, és a motor néhány rázkódás után megindult.

– Hé, nehogy már annyira fölháborodj. Egyszerűen csak meg akartunk lépni. Jönnek mögöttünk?

László félig megfordult, és meglátta a sárga buszt a hátsó ablakban.

– Aha, itt vannak. Menjünk!

•••

Néhány óra alatt gond nélkül elérték a fővárost. István a belváros felé tartott, miközben folyamatosan ellenőrizte, hogy Manu jön-e még mögöttük. Miután ellavíroztak az óváros keskeny utcáin, megérkeztek a Függetlenség térre. Néhány utca egy körforgalomba futott össze, amelynek a közepét néhány évszázados hársfa díszítette. A teret kis, XIX. század végi házak övezték, illetve egy kopár parkocska végén egy nagy, elhagyott épület.

– Íme – mondta István. – Ki tudnád nyitni a kaput, Laci?

Mivel kicsit még mindig bosszantotta, hogy neki mondták el utoljára a nagy hírt, László alig szólt az úton. De most, amikor a nyikorgó, rozsdás kaput

nyitotta, csak ámulatot tudott érezni az öreg, álmos polgárház láttán. Volt benne valami barokkos, kétségtelenül a '20-as években építették. Két kis kőoroszlán között legömbölyített élű lépcsősor vezetett a főbejárathoz, amelyet két oszlopból és a rajtuk nyugvó erkélyből álló előtér védett. Az előtér mindkét oldalán két-két nagy ablak törte át a homlokzatot. A tetőn két manzárdablak volt, amely megvilágította a tetőteret. Jóllehet szemmel láthatóan elhanyagolt volt, a ház harmóniát és nemes légkört árasztott.

László arrébb állt, hogy beengedje a két autót, amelyek a lépcső elé álltak. Az első emeleti ablakban Éva és Zsuzsa jelent meg mosolyogva, üdvözlően integettek az újonnan érkezettek. Overál volt rajtuk és fejkendő.

Manu, Doriane, László és István fölment a lépcsőn, és az oszlopok között találkoztak Zsuzsával és Évával, meg vagy féltucat roverrel, fiúkkal és lányokkal. A bemutatkozások, kézfogások, ölelések és puszik után megkezdődött a ház bejárása.

Zsuzsa és Éva nagyon lelkes volt.

– Itt lesz majd a porta és az iroda... Ez itt teljesen alkalmas a könyvtárnak és az erőforrásközpontnak... Ez a leendő tárgyaló... Még konyha is van, ez a kis helyiség meg ideális ebédlő... A hálósobákat az emeletre tehetjük!

István próbálta hűteni a lelkesedésüket:

– Nyugi, lányok! Ne feledjétek, hogy egyelőre csak időszakos jogaink vannak. Még bérleti szerződésünk sincs... És belegendoltatok már, mennyibe kerülne a felújítás?

– Először is nem vagyunk „lányok” – válaszolta Zsuzsa. – Ez szörnyen leereszkedő! És én mondom neked, hogy ez lesz a szövetség központja, akár tetszik, akár nem! Elfogadtuk a házat, és ő is befogadott minket. Nem így van, Éva?

– Abszolút – mondta Éva, és levette poros fejkendőjét. Te csak ne aggódj, István. Majd mi rendbe hozzuk. Nem félünk a munkától. Még csak tíz órája vagyunk itt a roverekkel, és máris látni a különbséget, ugye?

István kénytelen volt elismerni, hogy a hely megváltozott, mióta legutóbb itt járt. A tapéta még mindig cafatokban lógott, jópár parkettadarabot ki kellett cserélni, és az egész elektromos hálózatot fel kellett újítani, de most, hogy elvitték a sítet és a szemetet, a padlót fölsöpörték és fölmosták, az ablakokat letisztították, és a villanykörtéket kicserélték, a ház jó állapotúnak és hívogatónak látszott.

– Nincsenek penészfoltok a falon – jegyezte meg László.

– A tető jó állapotban van. Megnéztük – mondta az egyik rover, majd István sötét tekintetét látva hozzátette: – Kötelet is használtunk, a biztonság kedvéért.

– Majd mi gondoskodunk a felújítási munkálatokról – folytatta Zsuzsa. – Te pedig – folytatta, és mutatójával István hasára bökött –, a te feladatod, hogy elrendezd a helyzetet a várossal, és köss egy rendes bérleti szerződést.

Manu és Doriane szívből nevetett, amikor László lefordította az elhangzottakat.

– Doriane-nal kivettünk két hét szabadságot, úgyhogy segíthetünk. Pár roverrel meg tudom csinálni az elektromos hálózatot.

Éva hálásan megköszönte Manunak, és hozzátette:

– Szervezünk egy találkozót a vezetőknek, hogy kihasználjuk Jane látogatását az Európai Irodából. Addig rendbe kell raknunk a tárgyalót.

– Lehet, hogy ahhoz túl sokan leszünk. Jobb lenne, ha elkérnénk a Városháza üléstermét – mondta István.

– Legelőször is föl kell állítani magunknak egy irodát egy íróasztallal és telefontal. Ez nagyon fontos a cserkészcsapatokkal való kommunikációhoz – mondta Zsuzsa.

– Összerakok nektek egy számítógépet modemmel – vetette közbe Manu. – Egész héten dolgoznunk kell, hogy mindent rendbe rakjunk. Ki ér rá?

– A héten szünet van az egyetemen – mondta az egyik rover –, úgyhogy ráérünk, semmi gond.

– Én meg még mindig munkanélküli vagyok – mondta László. – Tehát én is ráértek.

– Tökéletes! Lássunk munkához. Ki kell pakolni a kisbuszt – mondta Manu.

...

Január 8., péntek, 18.15

István éppen egy építkezésről jött visszafelé a Vízművek mikrobuszával.

Kemény nap volt, a vele levő két munkás szunyókált a meleg fülkében. István leeresztette az ablakot, hogy friss levegőt engedjen be. A visszapillantó tükörben egy lámpa csillogására figyelt föl. Egy motoros előzött nagy sebességgel, aztán a mikrobusz előtt egészen közel vágott be, és így lassításra kényszerítette István.

– Barom!

Egy másik motor követte, és csatlakozott az előzőhöz, így Istvánnak még inkább le kellett lassítania. A motorosok fekete bőrruhát viseltek és fekete bukósisakot.

– Kik ezek a marhák?

A munkások ekkorra már teljesen fölébredtek. István hirtelen összekapcsolta a helyzetet Éva motoros támadójával. Kicsit fékezett, és visszaváltott második sebességbe. Az egyik motoros elővett valamit a zsebéből, és durván mozdulatot tett a kisbusz felé.

– Vigyázz! – kiáltotta az egyik munkás.

Fémdoboz csapódott a szélvédőnek, amely egy szempillantás alatt elsötétült. István keményen fékezett, és a jármű keresztbe fordult, mielőtt megállt volna az út közepén. Mindhárman kiszálltak. A motorosok már gyorsítottak, és a következő kereszteződésnél el is tűntek.

– Mi bajuk van velünk ezeknek a barmoknak?

– Egyre több a huligán!

A kisbusz szélvédőjének felét fekete, ragacsos folyadék borította.

– Motorolaj – állapította meg István. Az utastérből elővett egy rongyot, és nekiállt letörölni a szélvédőt. A mögöttük jövő autósok egyre türelmetlenebbek lettek, és dudáltak.

– Menjünk! Semmiség az egész – mondta István.

Visszaült a volán mögé, megvárta, amíg munkatársai is beszállnak, aztán elindultak.

– Hihetetlen! Sose láttam még ilyent!

István ránézett kollégájára: idős, őszülő hajú munkásember volt, akit szemmel láthatóan megrázott az eset.

– Látod, Pista. Ez a nyugati dolgok bejövételének rossz oldala. Elárasztanak minket ezek a szörnyű emberek. A rendőrség már nem is csinál

semmit.

István nem válaszolt. Már látszott a Vízművek telepe. István lelassított, és belenézett a visszapillantó tükörbe; nem látta a motorosokat. Indexelt, befordult, és beállt a garázsba.

– István, telefon!

Éppen csak kiszállt a furgonból, amikor a titkárnő az iroda ajtajából kiáltott neki. Négyesével vette a vaslépcsőket, hogy minél előbb a garázs fölött félemelet-félén lévő irodájába érjen, és megragadta a telefont.

– Szia Pisti! Itt Laci!

– Minden rendben, Laca? Semmi gond?

– Nem, semmi. Miért? – László meglepődött barátja aggódó hangján.

– Ööö... semmi. Csak azt hittem, azért hívsz, mert valami baj van.

– Nem, minden rendben. Egy kávézóból hívlak, nem messze a háztól. Jól halad a munka, és úgy gondoltuk, hogy ma este összejövünk egy kis evészetre, hogy megünnepeljük. Ugye csatlakozol?

– Oké, fél nyolc körül ott leszek. Legalább lesz időm lezuhanyozni és átöltözni. Vigyek valamit?

– Nem, nem nem kell semmi. Mindent elintéztünk. Ja, még valami! Éva kapott egy faxot az Európai Irodától: Jane jön február 4-én. Szeretne találkozni velünk és Konczal is. Szeretnénk a lehető legtöbbet kihozni az alkalomból, és összeszedni a csapatoknál dolgozó vezetőket is.

– Igen, ebben már megegyeztünk. Figyelj, kicsit sietek. Majd később beszélünk.

– Oké, nemsokára találkozunk.

István letette, és az öltöző felé indult.

...

A házban amolyan partihangulat uralkodott. Éva a roverek segítségével ebédlőt rendezett be a földszinten a várostól kölcsönkapott kecskelábú asztalokból és összecsukszható székekből. A krep-papír szalagok és a gyertyák vidám és meleg hangulatot adtak a helyiségnek. Amikor István megérkezett,

Éva épp műanyag terítőket rendezgetett az asztalokon.

– Szia Pisti! De jó, hogy itt vagy. Gyere, megmutatom a házat. Teljesen megváltozott, látod?

István hagyta, hogy Éva mutassa az utat. A leendő irodában László, Manu és egy Mária nevű roverlány, informatika szakos egyetemista görnyedtek egy számítógép fölé.

– István! – kiáltott Mária. – Működik! Mindjárt felcsatlakozunk az internetre!

István odament hozzájuk, és közben megcsodálta az újrahúzott elektromos hálózatot. Manu széles mosollyal köszöntötte. A számítógép billentyűzete nevetségesen aprónak látszott hatalmas keze alatt.

– Manu és Doriane remek munkát végeztek – mondta László. – Gyere, nézd meg az erőforrásközpontot.

A következő helyiség tágas volt, és a kis udvarra nyíló franciaerkélyek jól megvilágították; éppen néhány rover pakolta a programbizottság dokumentációját a frissen felállított polcokra. A fal melletti asztalon számítógép állt.

– Ezzel a géppel létrehozhattok majd egy dokumentációs adatbázist, és nevelési és technikai vázlatokat is írhattok – magyarázta Manu. – Hoztam egy nyomtatót meg egy kis szkennert is, majd azokat is hozzákötjük. Később majd csatlakoztatjuk az internetre is. Van nálam vagy egy tucat régebbi gép is modemmel, azokat odaadhatjuk a csapatoknak.

– Hogy tudad ezt mind összeszedni?

– Egy nagy bank informatikai osztályán dolgozom. A számítógépeket négy-ötévente lecserélik. Általában nem tudják, mit csináljanak a fölöslegessé vált felszereléssel. Idén sikerült megszereznem belőle valamennyit nektek. És most itt vannak!

– Zseniális!

– És a konyha? Láttátok már a konyhát? – szólt közbe egy rover.

A csoport a konyhába vezette Istvánt. Az egyik összecsukható asztalra gázégőt helyeztek, a rajta rotyogó (melegedő?)lábasból ínycsiklandó gulyásillat szállt. Két rover azon szorgoskodott, hogy minél szebben rendezzen el némi rágcálnivalót a tányérokon.

– Elhoztuk a tábori felszerelést – magyarázta az egyikük.

– Jól van! Csodás illata van – jegyezte meg István.

– A rovereidet mindenképpen meg kell dicsérni. Igazán keményen dolgoztak, és mindig mosolyogtak – mondta Éva.

– Zsuzsa nincs itt?

– Már várjuk. Bármelyik pillanatban itt lehet a férjével. Elkezdhetünk enni, majd csatlakoznak hozzánk, ha megjöttek.

Az egész csoport az étkezőben gyűlt össze, gyümölcslet töltöttek, és Éva éppen pohárköszöntőt akart mondani, amikor Zsuzsa és András Skodája állt meg a lépcső előtt.

– Itt vannak az ikrek is! – kiáltotta László.

Emese és Sára László karjába rohant, utánuk Zsuzsa következett, karjában hatalmas virágcsokorral, majd András, aki egy doboz süteményt hozott.

– Sziasztok! – mondta Zsuzsa. – Nézd Éva, hoztam pár szál virágot a partira. Szörnyű utunk volt. Hála Istennek ezen a héten szünet van az iskolában! Hoztunk egy kis desszertet is.

Éva megölelte Zsuzsát, Andrászt és az ikreket, és bemutatta őket. Egy újabb – az ikrek kérdéseivel és kacagásával megtűzdelt – házban tett körút után mindenki leült a nagy asztal köré.

– Hihetetlen, hogy mi mindent végeztetek – mondta Zsuzsa. – Jól van! Manu, Doriane, nagyon értékes a segítségetek. Olyan jó titeket itt látni!

Éva felmelte poharát:

– Emelem poharam barátságunkra és terveink sikerére. Néhány nappal ezelőtt még kétségbe voltunk esve. Mára mindez megváltozott. Köszönet ezért mindannyiútoknak, és különösen is Manunak és Doriane-nak, akik annyit utaztak, hogy segíthessenek nekünk.

A taps után Istvánon volt a sor:

– Ma találkoztam az alpolgármesterrel, aki a tulajdonért felelős, és megerősítette, hogy a város nem igazán tudja, hogy mit kezdjen ezzel a házzal, és ha készek vagyunk valami mérsékelt bérletet fizetni érte, akkor pillanatok alatt meg lehet kötni egy bérleti szerződést.

István látta, amint Éva arcáról lehervad a mosoly.

– Tudom, hogy nincs pénzünk – folytatta –, de hadd mondjam tovább. Megemlítettem az erőforrásközpontot és a számítógépeket az

alpolgármesternek, akit nagyon érdekelt a dolog, és megállapodást javasolt. Ha szervezünk itt a helyi fiataloknak egy internet-klubot hetente egy napra, akkor kész rá, hogy elengedje a bérleti díjat, és kifizesse a berendezést és a szükséges telefonvonalakat.

– Állat! – kiáltottak fel tapsolva a roverek. Éva, László és Zsuzsa csöndben maradt.

– Mi a baj? – kérdezte István.

– Kétségkívül zseniális ötlet – válaszolta Éva. – De te magad is tökéletesen tudod, hogy már így is hatalmas munka, hogy mindent elvégezzünk, amit meg kell tennünk. Kicsit el kell gondolkodnunk, mielőtt még valamit elvállalunk.

– Figyelj csak! Ezt nem nekünk kell csinálnunk. Biztos vagyok benne, hogy a roverek beleegyeznek, hogy ők maguk vezessenek és üzemeltessenek egy internetkávézót a közösségért végzett szolgálat gyanánt.

– És mi lesz a felszereléssel, a számítógépekkel? – vetette közbe Zsuzsa. – Remélem, nem arra gondolsz, hogy a Manutól kapott gépeket fogjuk használni; azok a cserkészcsapatokkal alkotott hálózatunkhoz kellenek, ugye?

Manu kért szót, akinek László fordította a beszélgetést.

– A magam részéről azt gondolom, hogy István ötlete figyelemreméltó. Ha meg akarjátok nyerni a helyi hatóságok támogatását, akkor meg kell nyitni a cserkészetet a helyi közösség felé, és olyan szolgáltatásokat kell nyújtani, amelyek nem csak a tagoknak szólnak. Fantasztikus projekt lenne egy internetkávézó megszervezése a helyi kölyköknek. Felszerelésben és forrásteremtésben tudunk segíteni.

László lefordította, majd maga kezdett beszélni:

– Éva, értem, miért ingadozol. Már így is rengeteg dolgot kellene elvégeznünk, és azt is alig győzzük. De nem hiszem, hogy van más választásunk. Szükségünk van erre a házra a terveink megvalósításához. És természetesen fizetnünk kell érte: semmi sincs ingyen. De ha a roverek beleegyeznek, hogy felelősséget vállalnak az internetkávézó-projektért, akkor szerintem működhet.

– Oké, figyeljete ide – válaszolta Éva. – Elismerem, hogy érdekes ötlet. Az is igaz, hogy meg kell nyernünk a városi közgyűlés támogatását. Mindössze annyit kérek, hogy ne ugorjunk bele vakon. Gondolkodnunk kellene, mérlegelni az előnyöket és hátrányokat, és kicsit tervezni, mielőtt végleges döntést hozunk.

– Ha szabad – szakította félbe az egyik rover. – Kezdjük el, hacsak nem akarunk kokszot enni.

Miközben körbejártak a tányérok a rágcslálnivalóval, és a termet megtöltötte az egyéni beszélgetések zibongása, István a délutáni esetre gondolt a motorosokkal. Semmit sem mondott a csoportnak, mert nem volt bizonyítéka, hogy kapcsolódik az ő helyzetükhöz, de sehogy sem tudott megszabadulni rossz érzésétől.

...

Az étkezés után a roverek, András és az ikrek éneklős-játszós estét rögtönöztek, László pedig félrehívta Évát, Zsuzsát és Istvánt, hogy tartsanak az irodában egy megbeszélést Manuval és Doriane-nal.

– Manu – kezdte László –, emlékszel, amikor a Gilwell Parkban a korosztályi felépítésről beszélgettünk?

– Hogyne, persze!

– El tudnád mesélni, mire jutottatok a korosztályi módszerek kifejlesztésében?

– Ó, még egyáltalán nem vagyunk a végén! Szeretnénk minden korosztály rajvezetőinek új kézikönyveket készíteni. Pillanatnyilag a farkaskölyök és a cserkész korosztály kézikönyvein dolgozunk.

– De milyen módszert használtok?

– Kaptunk némi támogatást az Európai Irodától és a Cserkész Világiroda ifjúsági program szolgálatától, és ők egy meglehetősen logikus megközelítést javasoltak.

– Vagyis?

– Hát, a korosztályi módszerek tulajdonképpen az általános cserkész módszer alkalmazásai a különféle korosztályok jellegzetességeire. Úgyhogy először is a cserkész módszerről kell világos képpel rendelkezünk, hogy elkezdhesük.

– Be tudnád mutatni az ötleteid? Majd fordítom menet közben.

– Tudod, én inkább a tettek embere vagyok, semmit elméleti tudós, de megpróbálok. Tehát az első dolog, amit fejben kell tartanunk, hogy a

cserkész módszer két alapvető kapcsolatra épül: egyrészt a fiatalok és a felnőttek közöttire, másrészt a nevelési célkitűzések és a tevékenységek közöttire.

– Igen, ez a cserkészgyémánt!

– Pontosan. Sophie beszélt erről a Gilwell Parkban. Ha emlékszel rá, azt is elmagyarázta, hogy a felnőtt-fiatal kapcsolat miért különleges a cserkészetben. Az a tény jellemzi, hogy a felnőtt vezető ugyanazon az alapon áll, mint a fiatalok, igyekszik megérteni őket és lehetővé teszi számukra, hogy felelősséget vállaljanak és döntéseket hozzanak. A vezető nem állítja magát püdesztálra, és nem teremt áthidalhatatlan távolságot maga és a fiatalok között. A vezető pozitív fényben szemléli a fiatalokat, és jobban figyel a jó tulajdonságaikra, mint a hibáikra. Tudja, hogy ha a jó tulajdonságaikat a lehető legjobban kifejlesztik, akkor a hibáikat kordában tudják tartani.

– Igen. Ez Baden-Powell megközelítése: ne lefejezd, hanem kifejezd!

– Így igaz. Igen, a felnőttnek, aki pozitív kapcsolatot épít ki a fiatalokkal, ez a hozzáállása alapvető. Életbevágó a cserkész módszer alkalmazása érdekében.

– És a nevelési célkitűzések és a tevékenységek közötti kapcsolat szintén a cserkészet egyik alapvető jellegzetessége. Aktív módszerként határozzák meg, cselekedve tanulásként. Mindig ezt tanultuk.

– Tehát ez a két kapcsolat (fiatalok–felnőttek és tevékenységek–nevelési célkitűzések) alkotja a cserkészet gyémántját. Most, amikor megvizsgáltuk a gyémánt tartalmát, azt is megnézhetjük, hogyan működik a módszer.

– Csupa fül vagyunk.

– Hát, először is az egész a csoport életére épül. A cserkészet a csoporton belüli társas kapcsolatok révén ér el minden egyes személyt. A cserkészet nem működhet csoporton belüli együttműködés nélkül. Nem cserkészkedhetünk egyedül, elszigetelten. Valójában ezért nem alkalmazható a cserkész módszer addig a korig, amíg a gyermek nem válik elég éretté ahhoz, hogy a csoporton belül együttműködjön. A cserkészetben a csoport működését az határozza meg, amit hagyományosan őrsi rendszernek hívunk. El tudátok mesélni, hogyan definiálják ezt a ti szövetségetekben?

– Ööö, hát alapjában véve a kis csoportokban történő munka rendszere, amely mindenkinek lehetővé teszi, hogy könnyedén kommunikáljon mindenki mással.

– Igen, ez az első megközelítés. De mélyebben nézve az őrsi rendszer a

fiatalok döntéshozatalba történő bevonásának rendszere. Ahhoz, hogy megfelelően megértsük, össze kell hasonlítanunk egy demokratikus állam működésével. Minden demokráciában vannak helyi közösségek. Ha úgy tetszik, ők a választópolgárok csoportjai, ahol a szomszédok ugyanabban a környezetben, ugyanolyan körülmények között élnek. Ismerik egymást, könnyen kommunikálnak, és önként támogatják egymást. A rajban ezek az alapvető csoportok az őrsök vagy farkák (a farkaskölyköknél). Ahhoz, hogy a cserkészmódszer teljes egészében működhessen, az őrsnek ténylegesen rendelkeznie kell a természetes csoportosulások minden jellemzőjével. „Természetesnek” kell lennie, nem pedig „mesterségesnek”, más szóval a fiatalokat természetes hajlamaik alapján kell összehoznia. Ez azt jelenti, hogy az őrs tagjai választják meg egymást. Felnőtt vezetők nem hozhatnak létre önkényesen őrsöket. Minden őrsnek tagjai közül kell választania vezetőt, egy olyan őrstagot, aki felelős a munka támogatásáért és az őrs képviseléséért. Itt megint csak alapvető fontosságú, hogy kortársai szabadon válasszák az őrs képviselőjét, és ne egy felnőtt vezető állítsa őt az őrs élére.

István eddig egy szót sem szólt, de most beszállt a beszélgetésbe:

– De nem veszélyes ez egy kicsit, ha a fiatalok maguk választják az őrsüket? Teljesen felborulhat az egyensúly, ha minden idősebb ugyanabba az őrsbe akar tartozni. És mi lesz azokkal, akiket egyetlen őrs sem fogad be?

Manu figyelmesen meghallgatta László fordítását, majd válaszolt:

– Nem azt mondom, hogy a felnőtt vezetőnek passzívan el kell fogadnia a fiatalok döntéseit. Elemeznie kell őket, és szükség esetén tudatosítania kell a fiatalokban a problémát, amelyet döntésükkel idéztek elő.

– És azután – folytatta István – a felnőtt vezetőktől függ, hogy közbelépnek-e, ha úgy érzik, hogy a cserkészlet értékei csorbát szenvednek, például ha egy fiatal másokat megfélemlítve vagy egyéb erőszakos módon választja meg magát őrsvezetőnek.

– Persze!

– Tehát azt akarod mondani – csatlakozott Éva a beszélgetéshez –, hogy néhány olyan szélsőséges esettől eltekintve, amikor a felnőtt közbelépés nélkülözhetetlen, jobb hagyni a fiatalokat, hogy maguk döntsenek az őrs összetételéről és vezetéséről. Erre pedig két okunk van: először is, hogy a természetes vonzódások kifejeződhetnek, ahogyan a természetes csoportok is barátságra és kölcsönös támogatásra épülnek; másodsor pedig hogy a fiataloknak lehetőségük legyen néha talán súlyos tapasztalatokat szerezni a közösségépítésről, és hogy tanulhassanak azokból a nehézségekből, amelyekkel

szembekerülnek.

– Pontosan így, dióhéjban összefoglalva! – helyeselt Manu. – Egy ponton viszont még kiegészíteném: csak úgy biztosíthatjuk, hogy elsődleges csoport legyen, ha megadjuk az őrnek azt a szabadságot, hogy természetes hajlama alapján szervezzék meg magukat.

– Elsődleges csoport?

– Az elsődleges vagy primer csoport fogalmát egy amerikai szociológus, Charles Horton Cooley alkotta meg. A családot és a gyermekkori játszócsoportot határozza meg elsődleges csoportként. Az elsődleges csoportnak a következők a jellemzői: korlátozott taglétszám (5–8 fő), amely minden személy számára lehetővé teszi, hogy világosan érzékelje a többi tagot, és közeli interperszonális kapcsolatokat tesz lehetővé; a tagok között létrejövő vonzódásokon alapuló kapcsolatok (amit szeretnek, nem szeretnek, ami iránt közömbösek); a csoporton belüli munkamegosztás; a találkozások nagy gyakorisága, amely a csoporttagoknak a közös célok iránti ragaszkodásából következik.

– Tehát ha azt szeretnénk, hogy az őr elsődleges csoport legyen, akkor létszámát 5–8 tagra kell korlátozni, lehetőséget kell adni, hogy természetes vonzódások alapján szerveződjék, ösztönözni kell, hogy a tagok osszák ki maguk között a csoport működéséhez szükséges szerepeket, és lehetőséget kell nyújtani a gyakori találkozásra.

– Így van, és így két lényeges jellemzőt lehet elérni: először is az elsődleges csoportot a tagok kölcsönös törődésen és identitáson alapuló, egymás iránt hűségérzése, és a közös „valahová tartozás” érzése jellemzi. Másodszor pedig a csoport mikrokultúrát alakít ki saját értékekkel, szabályokkal, nyelvel és hagyományokkal.

– De mitől lesz a csoport „elsődleges”?

– Ez a legérdekesebb. Cooley azért hívja elsődlegesnek ezeket a csoportokat, mert ezek alakítják ki az egyén erkölcsi ideáljait. Alapvető viszonyítási pontot jelentenek a felnőttek erkölcsi és társas életéhez. Egy sor szociológiai tanulmány bemutatta az elsődleges csoport egyénre gyakorolt hatását; például éveken keresztül megfigyeltek egy munkásokból álló csoportot, és azt találták, hogy a csoport termelékenysége úgy növekedett, ahogy a tagok közötti kapcsolatok erősödtek, függetlenül a fizetés emelésétől vagy csökkentésétől. Háború alatt végzett tanulmányok kimutatták, hogy a fő oknak, amiért egy katona harcol, semmi köze az ellenség gyűlöletéhez vagy az ideológiákhoz, hanem abból a vágyból ered, hogy megvédje egy kis,

barátokból álló csoport tagjait, és így teljesítse elvárásait. Más jelentős tények is napvilágot láttak; választási kampányok alatt például nem a tömegtájékoztató (tévé, rádió) az a kulcstényező, amely az emberek szavazását befolyásolja, hanem az elsődleges csoportok tagjainak egymásra gyakorolt kölcsönös befolyása.

– Pontosan ezt mondta nekünk Sophie a Gilwell Parkban – mondta László. – A fiatalok viselkedését mindenekelőtt a kortárscsoport befolyásolja, az úgynevezett csoporton belül interperszonális kapcsolatok.

– És a kortárscsoporton belüli barátság a fő oka annak, amiért a fiatalok a cserkészletben maradnak. A fiatalok égnék a vágytól, hogy kortárscsoporthoz tartozhassanak, mert így tudják kielégíteni igényeik egy részét, különösen serdülőkorban: a valahová tartozás igénye, az elismertség és a tisztelet igénye (megelégedettség a másokkal való megosztás, együttműködés és barátság, révén); a szabadság igénye (megelégedettség annak révén, hogy választhatnak, és csoportként hozhatnak döntéseket); az izgalom és a szórakozás igénye (megelégedettség azáltal, hogy képesek nevetni, játszani, és egy sor érdekes és szórakoztató tevékenységben vehetnek részt).

– Ezzel van egy bajom – vetette közbe István.

– Éspedig?

– Azt mondd, hogy a barátságnak és a kölykök egymás iránt kialakuló bizalmának köszönhetően az őrsökben válthatjuk valóra a cserkészlet nevelési értékeit. De ha ez így van, akkor hogyan befolyásolhatják a felnőtt vezetők a folyamatot, és hogyan biztosíthatják, hogy az a megfelelő irányba tartson? A kortárscsoportnak végülis negatív befolyása is lehet.

– Jó kérdés, Pisti! A kortárs-hatás valójában természetes módon zajlik. Gyakran pozitív, de negatív is lehet. A fiatalok bandakultúrájában tudjuk, milyen kockázatos viselkedést okozhat a csoportnyomás. Úgyhogy a dolog arról szól, hogyan tudjuk a csoport befolyását pozitív irányba kormányozni, és a legjobb dolgokra felhasználni. Itt jön a képbe a kulcsember, vagyis az őrsvezető. Az őrs egyik tagja, akit kortársai választottak meg.

– Hogyan látod a szerepét?

– Egész biztosan nem lehet minden korosztályban egyformán meghatározni. Egy farkaskölyök-falka vezetőjének más a szerepe, mint egy cserkészőrs vezetőjének, vagy egy kósza- vagy rovercsoport vezetőjének. Általánosságban annyi mondhatunk, hogy három fő jellemzője van: az őrsvezető kisebb vagy nagyobb mértékben „mentor”, „mediátor” és „tutor”.

– Tyú!

– Hadd magyarázzam el. A mentor olyasvalaki, aki valaki mást pozitív irányba vezet oly módon, hogy meghallgatja, odafigyel rá és empátiát mutat. Mentorként az őrsvezetőnek érdeklődni kell a többiek iránt. Nem foglalhatja el a pozíciót kizárólag saját becsvágyból, hanem támogatnia és szolgálnia kell kortársait.

– Ez nem vonja magával, hogy az őrsvető idősebb lesz a többiekénél?

– De, talán. Vagy legalábbis érettebb. Az őrsvetőnek mediátornak, vagyis közvetítőnek is kell lennie. Egyrészt az őr képviselőjeként a felnőtt vezetőkkel és a többi őrsvetővel szemben, másrészt pedig az őrön belül segítőként a megoldások megtalálásában, konfliktuskezelőként és a közös döntések meghozatalánál. Végül az őrsvetőnek tutornak is kell lennie, más szóval képesnek kell lennie tudást átadni a többieknek vagy segíteni őket annak elsajátításában.

– Szerinted nem túl kemény szerep ez egy gyereknek vagy fiatalnak?

– Egy farkaskölyök-őr vezetőjének feladata, hogy üdvözlje és támogassa az újonnan érkezett farkaskölyköt (mentor-szerep), vagy készítsen elő és vezessen le egy negyedórás őrsi tanácsot, amikor az őr egy tevékenységet értékel (mediátor-szerep), vagy tanítson meg egy zöldfűlűt, hogy hogyan kötik meg az egyszerű kettőst (tutor-szerep). Ezt a három szerepet természetesen hozzá kell igazítani a korosztályok képességeihez. Teljességükben a cserkész-pályafutás végére fejlődnek ki, a rovereknél. Ezek állnak a kortárs nevelés koncepciójának középpontjában, amelyet jórészt a cserkészet fejlesztett ki, de amelyet manapság már egy csomó nem-formális nevelési program használ, például az egészségügyi nevelés vagy a fiatalok bűnmegelőzés terén.

– Mindenesetre – vetette közbe László – a felnőtt vezetőknek támogatniuk és segíteniük kell az őrsvetőket szerepükben.

– Valóban. De az őrsi rendszer nem merül ki az őrök létezésében és az őrsvetők szerepében. Olyan elemeket is tartalmaz, amelyek az őrök közötti kölcsönhatást irányítják. Az első ilyen elem a cserkész-törvény. Ha úgy tetszik, ez az őr jelentette kicsi demokrácia alkotmánya. Azokat az értékeket fejezi ki, amelyekhez a csoport minden tagja ragaszkodik. Viszonyítási pontként használjuk a csoport életének értékelésekor, és amikor közös szabályok létrehozásával javítjuk azt.

– A cserkész-törvény kapcsán mindig azon döbbenek meg – jegyezte meg László –, hogy teljes egészében pozitív. Semmi sincs megtiltva.

László kinyitotta jegyzetfüzetét, és gyorsan végigpörgetett néhány oldalt:

– Figyelj csak! Kírtam egy Baden-Powell idézetet, amely nagyon jól illik ahhoz, amiről beszélünk. Itt van. 1916 januárjában ezt írta a Headquarters Gazette-ben:

A nevelésnek pozitívnak kell lennie, nem negatívnak – aktívnak, nem passzívnak. A cserkész-törvény például minden ízében ezt mondja: „a cserkész ezt, azt vagy amazt teszi”. Tekintélyek jelentek meg, hogy javítsanak a cserkész-törvényen; nem vették észre az aktív oldalát, és átfordították az ellenkezőjére – egy sor „ne tedd”-re. A „tilos” természetesen a régivágású, elnyomó nevelőrendszer megkülönböztető jellegzetessége és mottója, és vörös posztó a fiú szemében. Kihívást jelent számára, hogy mégis megtegyje.

– A baden-powell-i cserkész-törvény sem nem moralizáló, sem nem elnyomó – tette hozzá Manu. – És ebben az érdekes idézetben – köszönöm, hogy megosztottad velünk, Laci –, látjuk, hogy Baden-Powell már 1916-ban is óvott bizonyos elhajlásoktól és maradi hozzáállásoktól, amelyek már azon hibák felé vezették a cserkész-törvényt, amit Bi-Pi „hagyományos nevelési rendszernek” hívott.

– És a fogadalom? – kérdezte Zsuzsa.

– Igen, a fogadalom jelzi, hogy a fiatal ragaszkodik a cserkész-törvény értékeihez. A fiatal a fogadalom révén mutatja meg, hogy megértette a cserkész-törvényben kifejezett értékeket, és fogadja, hogy „minden lehető megtesz” tiszteletben tartásukért, nem csak a cserkész-törvény keretein belül, hanem a mindennapos életben is.

– Bőven elég – szólt közbe István. – Ez nagyon érdekes, de örülnék, ha rátérnél arra, amivel kezdted, vagyis hogy az „őrsi rendszer” nem csak a kiscsoportos munkáról szól, hanem olyan rendszer is, ahol a fiatalokat bevonjuk a döntéshozatalba.

– Oké. Az őrsök az első szervezeti szint. Viszont az őrsök között kölcsönhatást kell teremtenünk, vagyis egy második szervezeti szintre emelni őket, ez pedig a raj szintje.

– Ez nekem egy kicsit túl elméleti. Tudnál valami konkrétabbat mondani róla?

– Rendben. Minden országban vannak alapvető közösségek, mint a falvak vagy egyházközösségek. De ez nem elegendő, ha országos szinten is demokratikus életet akarunk szervezni. Szükségünk lesz jogalkotó és végrehajtó szervekre. A jogalkotó hatalom dönt a főbb irányvonalokról, értékeli a társadalmat, és szabályokat illetve törvényeket hoz. Egy

demokratikus államban ez a parlament, vagyis az országgyűlés szerepe. A cserkésrzejben pedig a „rajgyűlés” gyakorolja a jogalkotói hatalmat, amelynek keretében rendszeresen, mondjuk havonta, összegyűlnek a cserkészek és a felnőtt vezetők. Itt hozzák meg a raj életét érintő legfontosabb döntéseket. Az egyes őrsök javaslatai alapján közösen választják ki tevékenységeiket; a cserkésztörvény fényében értékelik tevékenységeiket és a raj életét; közös szabályokat határoznak meg a cserkészek és az őrsök közötti kapcsolat javítására, következésképpen az egész raj életének jobbá tételére.

– És a végrehajtó hatalom?

– Egy demokráciában ez a kormány. A cserkésrzej kormánya tulajdonképpen a rajtanács. Ez a testület az őrsök képviselőiből és a felnőtt vezetők közül tevődik össze. Ezzel kapcsolatban egy fontos dolgot nem szabad elfelejtenünk. A cserkészetben a szervezeti döntéseket nem a felnőtt vezetők hozzák, hanem a rajtanács. A rajtanács dönt például az eseménynaptárról, a pénzügyekről, a feladatkörökről stb.

– Tehát egy rajt úgy tudnánk leírni, mint egy kis „köztársaságot” vagy fiatalok demokráciáját alkotmánnyal (cserkésztörvény), alapvető közösségekkel (őrsök), parlamenttel (rajgyűlés) és kormánnyal (rajtanács)?

– Pontosan így!

– És akkor tulajdonképpen mi a felnőtt vezetők szerepe?

– Tanácsadók, facilitátorok, vagyis a folyamatok megkönnyítői. A felnőtt világ és a mozgalom irányába ők a cserkészet szavatolói.

– Mít szavatolnak?

– Először is a gyerekek testi, erkölcsi és érzelmi jól-létét, és a cserkészet küldetésének tiszteletben tartását.

– Teljesen magával ragad az elbeszélésed – lelkendezett Éva. – Mít gondolsz, Zsuzsa? Még egy szót se szóltál!

– Érdeklődéssel hallgatok – válaszolta Zsuzsa. – Egy megjegyzést szeretnék hozzáfűzni, és egy kérdést föltenni. A megjegyzésem annyi, hogy ha az őrsi rendszer a fiatalok demokráciára nevelésének eszköze, akkor egykönnyen megérthetjük, miért tiltotta be egymás után az összes totalitárius rezsim.

– Nagyon bölcs. És a kérdés?

– Íme: honnan jön ez a mozgalomba? Ha visszanézünk a háború előtti

évekre, akkoriban az őrsi rendszer egyáltalán nem mindig így működött.

– És akkor hogyan működött akkoriban?

– Katonai rendszerként, ahol a felnőtt vezetők a fölöttes katonatisztek szerepét játszották (innen jön a parancsnok meg a tiszt elnevezés is), és ahol az őrsvezetők voltak a tiszthelyettesek. Nagy hangsúlyt helyeztek a vezető szerepére, és rajtanács (amelyet őrsvezetők tanácsának hívtak) túlnyomórészt csak arra szolgált, hogy a felnőtt vezetők közöljék utasításukat az őrsvezetőkkel.

– Hát, csak annyit tudok mondani, hogy az Alapító ezt nem így képzelte el. Olvassátok el újra Baden-Powell írásait, amelyek elég jól megvilágítják a dolgot.

– A háború előtt – vetette közbe Éva – az országot egy elég konzervatív és tekintélyelvű vezetés kormányozta. Aligha meglepő, hogy Bi-Pi elképzelései, amelyek a réges-rég működő angol demokráciából indultak, kicsit elferdültek, mire ideértek.

– Ez olyan „bizonyos hatóságok” befolyása volt, amelyek Bi-Pi szavaival a „hagyományos nevelési rendszert” képviselték – egészítette ki László.

Zsuzsa egy pillanatra kiment a szobából. Egy tálcával tért vissza, rajta egy teáskanna, csészék és sütemény.

– Tudjátok, szerintem teljesen értelmetlen kritizálni az elődeinket. Az ő cserkészletüket az ő gondolkodásmódjuk befolyásolta. A miénket pedig valószínűleg a miénk.

– Igen – mondta László –, de fontos látnunk a különbséget a cserkészlet eredeti elvei és aközött, ahogy azokat a múltban értelmezték. Katasztrofális eredménnyel járna a háború előtti tekintélyelvű nézeteket a mai fiatalokra alkalmazni. Koncz „barátunk” remek példa arra, hogy ez hová vezet.

– Igazad van, Laci, viszont emlékezz rá, hogy nekünk is megvannak a magunk nézetei, amelyek szintén tévutakra vezethetnek minket, mint például a mindent megengedő „laisser-faire módszer”. Biztos észrevetted már, hogy vannak olyan vezetők, akik semmit sem javasolnak a gyerekeknek, hanem azt várják, hogy minden tőlük jöjjön.

– Ez a probléma nálunk is megvan, Belgiumban – mondta Manu. – Mindazonáltal az őrsi rendszer gyakorlati megvalósításáról szóló jó vezetőképzés segíthet a rajvezetőknek, hogy mind a tekintélyuralmat, mind pedig a mindent ráhagyót laisser-faire módszert elkerülhessék, mert a raj

„intézményei” világosan meghatározzák mind a fiatalok, mind a felnőttek szerepét: őrök, őrstanács, rajtanács és rajgyűlés.

– Kicsit jó lenne még a vezetőképzésről is beszélgetnünk, de most tartunk inkább egy rövid szünetet.

István egy szempillantás alatt elrakta az asztalról az egymás hegyén-hátán heverő mappákat, hogy Zsuzsa letehesse a tálcát. Aztán kiosztotta a csészéket, fekete teát töltött beléjük, és felszolgált a süteményt.

– Hogyan fogjátok megszervezni a korosztályi módszerekkel kapcsolatos munkát? – kérdezte Doriane.

– Már mind a négy korosztályra fölállítottunk egy-egy munkacsoportot – válaszolta Éva –, és szeretnénk egy közös szemináriumot tartani, amikor a következő hónapban Jane is itt lesz. De szeretnénk nekik adni egy közös viszonyítási keretet is, amely a cserkészmódszer alapjaira épül. Ezért nagyon hasznos nekünk a ma esti beszélgetés. Manu előadása nyomán rengeteg új ötlet jutott eszembe.

– Várjál, még nem fejezte be! – mondta László.

Manu egyetértően bólintott.

– Szeretnék még egy kicsit a cserkészmódszer két utolsó elemével is foglalkozni, a szabadban való étellel és a szimbolikus kerettel... hacsak nem vagytok túl fáradtak...

– Szerintem folytathatod – erősítette meg László, miután körbepillantott a többiekben. – Jó volna, ha be tudnád mutatni, hogy a cserkészmódszer elemeit hogyan lehet a különböző korosztályokra alkalmazni.

– Remélem, sikerülni fog, de nyugodtan szakítsatok félbe, ha kérdések van, vagy ha úgy tűnik, hogy nagyon eltérek a témától.

– Nyugi, úgy lesz!

– Oké. Akkor kezdjük a szabadban való étellel.

– Ez Baden-Powell gondolkodásának egy központi eleme volt – szólta közbe Zsuzsa rögtön. – *A cserkészvezető*-ben még Alexandre Dumas-t, a francia író is idézi, aki azt javasolta, hogy 12 éves korukig tiltsák meg a gyermekeknek, hogy belépjenek a városokba.

– Vissza a természethez, az ember megújulásáért? – jegyezte meg István.

– A XX. század elején ez a levegőben volt – mondta Manu. – A természet

mint egészséges környezet, ahol az ember a városi civilizáció egészségtelen füstjétől távol újra fölfedezheti saját természetét. De volt ott még valami: Baden-Powell azt mondta, hogy a természet egyszerre *angol klub*, *laboratórium* és *szentély*. Klub, mert olyan hely, ahol egy őr, barátok „bandája” találkozhat, és barátságokat köthet, kapcsolatban a természettel. Laboratórium, mert a természet az a hely, ahol fölfedezhetjük a világegyetem törvényeit, az élet jelenségeit, az élő és élettelen környezet működését és így tovább. A fiatalok megtapasztalhatják, hogy az ember nem áll kívül a természetben, hanem szerves része, és hogy saját túlélése érdekében minden részét védenie kell. A természet Bi-Pi szavaival nyitott könyv, amelyből megtanulhatjuk az élet és a bölcsesség titkait. Végül a természet szentély, ahol a teremtésben megtalálhatjuk Isten kezét. A természetben való életnek azáltal van döntő hatása a lelki fejlődésre, hogy a fiatalok összekapcsolja a teremtés csodáival, de Bi-Pi szerint a társas nevelésnek is ez a legjobb helyszíne.

– Igen, Robison Crusoe története! – mondta István.

– Robison Crusoe?

– Keszeli professzorral már beszélgettünk erről: ha táborozunk, akkor mi cserkészek a nagy természetben egy kis önálló várost hozunk létre, minden olyan intézménnyel és szolgáltatással, amire a működéséhez szükség van, és itt tapasztalhatjuk meg a valódi demokráciát.

– Pontosan! És ez az élmény készít föl arra, hogy majd egy igazi városnak is aktív és felelős polgárai legyünk.

– Akkor tehát beszélgettünk a természetben való életről. Marad a szimbolikus keret – mondta István. – Ez nekem elég új elképzelés, és örülnék, ha Manu kicsit el tudná magyarázni, hogy miről is szól ez az egész.

– A szimbólum (vagy jelkép) olyan tárgy, amelynek bizonyos jellemzői lehetővé teszik, hogy megjelenítsen egy elképzelést vagy fogalmat. A gyerekek akkor kezdenek jelképeket használni, amikortól képesek a nyelvet használni, nagyjából kétéves koruk körül. Egyik kedvenc elfoglaltságuk a szimbolikus játék.

– Igen, a professzorral már erről is beszélgettünk – szakította félbe Zsuzsa. – A szimbolikus játékban a gyermek jelképeket használ, hogy fantáziája révén fedezzen fel helyzeteket vagy kapcsolatokat. Különböző szereplőkkel azonosul, cowboy lesz vagy felfedező.

– Kitűnő! Ha valakivel azonosulok, akkor szeretném ennek a modellnek a tulajdonságait elsajátítani; olyan erős és okos lenni, mint ő. Ez előrehaladásra

bátorít. Baden-Powell megértette a szimbolikus játék erejét és érdekességét. Amikor a fiatalokat cserkészkedni hívta, akkor egyben arra hívta meg őket, hogy belépjenek a kalandok izgalmas világába. Viszont egyúttal pozitív azonosulási keretet is kínált nekik, amely képes fejlődésüket ösztönözni és támogatni. Ne maradj mindig egy zárt és a széltől is óvó környezetben megrekedt, félénk kislány vagy kisfiú, hanem légy a nagy természet felfedezője, aki merész, kezdeményező, minden körülmények között megáll a saját lábán, és segít másokon.

– Akkor a szimbolikus keret leginkább a cserkész módszer üzemanyaga?

– Igen. Ez ad a fiataloknak haladásukhoz energiát és motivációt.

– Ugyanakkor – szólt közbe István – a szimbolikus keret a cserkészletben nem csak az egyénhez szól, hanem közösségi tényező is.

– Igazad van. A csapatnak közös nyelvet jelent, közös viszonyítási pontot, amely irányt ad a csapat összes „intézményének”. A szimbolikus keret tehát megerősíti a közös célok felé irányuló közösséghez való tartozás érzését.

– És a szimbolikus keret minden korosztályban különböző, ugye? – vetette föl István.

– Igen, persze! És akkor talán most jött el az ideje, hogy arról is beszéljünk, hogyan alkalmazzuk a cserkész módszert a különböző korosztályokra...

– Oké, halljuk! – helyeselt László. – Hoztam magammal egy flipchart-táblát, úgyhogy föl is tudok írni mindent.

Miután felállította a nagy papírt tartó háromlábú állványt, Manu fogta az Évától kapott vastag filctollat, és a táblán lévő papírt öt oszlopra és hat sorra osztotta.

– László azt mondta, hogy egy négy korosztályból álló rendszert szeretnétek fölállítani.

– Igen – erősített meg Éva. – Farkaskölykök 7–11, cserkészek 11–15, kószák 15–18 és roverek 18–21 éves korig.

Manu a filctollat László felé nyújtotta.

– Az első oszlopba írhatod a cserkész módszer elemeit, minden sorba egyet: szimbolikus keret, fiatal-felnőtt kapcsolat, tevékenységek, élet a természetben, ősri rendszer, fogadalom és törvények...

László úgy tett, ahogy Manu kérte.

– Jó. Akkor most a maradék négy oszlop tetejére felírjuk a korosztályok nevét. Megtennéd, Laci? Kösz. Kész a táblázatunk. Akkor most kidolgozhatjuk, hogyan alkalmazhatjuk a módszer elemeit az egyes korosztályokra. A szimbolikus kerettel kezdjük. A cserkészlet kezdetben 11 és 15 év közötti serdülőknek szólt, ez volt az első korosztály, amelyet Baden-Powell keretmesével szólított meg, mégpedig a felfedezővel, prémvadással való azonosulásként. Az angol „scout” szó felderítőt jelent, hasonlóképpen magyar megfelelője, a „cserkész” is. Úgyhogy írjunk „felderítőt” a „cserkész” oszlopba. Laci, tudod-e, hogy miért megfelelő a serdülőknek ez a felfedező szimbolikus keret?

– Mert megfelel az ilyen korúak érdeklődésének?

– Pontosabban azért, mert megfelel a korosztály pszichológiai jellemzőinek. Lassan maguk mögött hagyják a gyermekkort. Testük, intelligenciájuk, társas kapcsolataik változnak; identitásukat keresik; vonzza őket a lassanként feltáruló új világ, de ugyanakkor félnek is tőle; vagyis egy ismeretlen terület határán álló felfedezőnek érzik magukat.

István füttyentett egyet elismerése jeleként.

– Sose gondoltam volna, hogy ilyen kapcsolat van a szimbolikus keret és a, hogy is mondtad... korosztályok pszichológiája között! Mi van a roverekkel?

– Várj egy kicsit! Ne felejtjük el a farkaskölyköket – szólt közbe Zsuzsa.

– Te jössz, Zsuzsa – javasolta Doriane. – Te hogy látod a farkaskölykök szimbolikus keretét, és annak viszonyát a korosztály tulajdonságaihoz?

– A farkaskölyköknél ez hagyományosan Rudyard Kiplingtől *A dzsungel könyve*...

– Igen.

– *A dzsungel könyve* egy gyerekről szól, Maugliról, akit elhagytak az indiai erdőben, és akit nem csak megvédenek, hanem föl is nevelnek az állatok.

– És hogyan elemeznéd?

– Egy módja annak, hogy a cserkészletet a gyerekeknek ajánljuk. Ebben a korban, azt hiszem, a szocializáció a fő téma. Felajánljuk nekik a lehetőséget, hogy részei lehetnek egy kiscsoportnak, a rajnak vagy falkának.

– Szioni szabad népe.

– Igen, egy nép, amely azért szabad, mert van törvénye. És a gyerekeknek fontos a törvény és az erkölcsi önállóság megtanulásának kérdése. De ez a nép

egyben egy nagy család is, amelyet a gyerekek és a szülők közötti pozitív kapcsolat jellemez. Amikor Maugli történetét hallgatják, a gyerekek képesek megérteni, milyen segítséget várhatnak a felnőtt vezetőktől.

– Azt is láthatjuk, hogyan ad értelmet a szimbolikus keret a raj intézményeinek. A farkaskölyköknél a rajgyűlés a „Gyűlés Sziklájának” felel meg, annak a helynek, ahol a farkasok találkoztak, hogy felmérjék a helyzetet, és közösen hozzanak döntést.

– Tökéletes. Foglalkoztunk a farkaskölykökkel és a cserkészekkel. Menjünk tovább a kószákhoz – javasolta Manu. – Mi ennek a korosztálynak a szimbolikus kerete?

– Angolul „venturer” a nevük – mondta László –, ami annyit jelent, mint vállalkozni valamire, megkockáztatni valamit: újat kezdeményezni, valami olyat tenni, amit még soha nem tettünk.

– És miért fontos ez a serdülőknek?

– Mert szükségük van rá, hogy kipróbálják magukat, megerősítsék identitásukat, és mások elismerjék képességeiket. Azt hiszem, hogy amíg a cserkészek rájönnek dolgokra, és felfedeznek dolgokat, addig a kószák szeretnének valami újat építeni.

– Igen – vette át a szót Éva. – És azt hiszem, ebben a korban nagyon fontos téma a személyes kaland: fel akarom mérni képességeimet, és azt akarom, hogy elismerjenek, úgyhogy megpróbálok valami újdonságot.

– Oké. Akkor lássuk az utolsó korosztályt, a roverekeket vagyis a vándorokat.

– Ez a név már önmagában is beszélő – kezdte László. – A Gilwell Parkban elképedtem, hány szövetség tűnt úgy, hogy elveszítette látóteréből ezt a szimbolikus keretet, amelyről azt gondoltam, hogy tökéletesen megfelel az idősebb serdülők és fiatal felnőttek pszichológiájának.

– Így igaz – bólintott István. – Ebben a korban a fiatalok valóban mozogni akarnak, utazni, más helyeket felfedezni, más országok lakóival találkozni, és megismerni életüket, problémáikat, reményeiket és értékeiket.

– Sőt – tette hozzá Zsuzsa –, sok hagyományos kultúrában a fiatal felnőtteknek útra kell kelniük, és utazniuk kell, hogy növekedjenek tudásban és bölcsességben, mielőtt visszatérnek, hogy elfoglalják felnőtt-helyüket a közösségben. Ez a módja, hogy megtalálják azt az utat, amelyről elhatározzák, hogy életük során követni fogják. Manapság a globalizációval ez egészen más jelentést kap. A fiatalok számára alapvető fontosságú, hogy megismerjék a

nemzetközi kapcsolatokat, megtanuljanak más kultúrákkal kommunikálni, és felkészüljenek arra, hogy a világnak is polgárai legyenek.

	Farkaskölyök	Cserkész	Kósza	Rover
<i>Szimbolikus keret</i>	<i>A dzsungel könyve</i>	<i>felderítő</i>	<i>vállalkozás, építés</i>	<i>vándorlás, a világ megismerése</i>
<i>Fiatalok és felnőttek kapcsolata</i>				
<i>Tevékenységek</i>				
<i>Élet a természetben</i>				
<i>Órsi rendszer</i>				
<i>Fogadalom és törvények</i>				

– És íme – mondta Manu, miközben ránézett a táblázatba, amelyen László az utolsó simításokat végezte. – Most látjátok. Érthető már, hogyan fejlődik a szimbolikus keret a farkaskölyköktől egészen a roverekig?

– Igen – válaszolta István. – Fokozatosan mozog az elképzelttől a valóság, *A dzsungel könyvétől* a világ megismeréséig, a korlátozott tértől valami sokkal tágasabbig.

– Kitűnő – lelkesedett Manu. – Majd meglátjuk, hogy a táblázat minden sorában hasonló haladás van, a módszer minden eleménél.

– Oké – mondta Zsuzsa –, akkor most nézzük meg a felnőttek és a fiatalok kapcsolatát. A farkaskölyköknél a felnőttek kevesebb szabadságot és kevesebb autonómiát adnak. A gyerekeknek szükségük van a felnőtt jelenlétére és biztonságára. A döntéshozatalba történő bevonásuk korlátozott, a felnőttek a kezdeményezők, és ők javasolnak olyan tevékenységeket, amelyek megfelelnek a gyerekek igényeinek. De azután a gyerekeket fokozatosan bevonják a tevékenységek kiválasztásába és a szabályok kialakításába.

– A cserkész korosztályban – folytatta Doriane – a fiatalok gyakran a gyermekkor és a serdülőkor között ingadoznak. Még szükségük van a biztonság érzésére, de a felnőtteknek már bátorítaniuk kell őket, hogy

önállóbbak legyenek. Az őröknek lehetősége van rá, hogy néhány tevékenységre felnőtt jelenléte nélkül vállalkozzanak.

– A kószáknál – mondta István – a felnőttek szerepe, hogy nyitottak legyenek a fiatalok valódi, társadalomban tett cselekvései és ott szerzett tapasztalati iránt. Bátorítaniuk kell az önálló kezdeményezéseket, és más olyan felnőttekkel kell kapcsolatba hozniuk a fiatalokat, akik képesek megosztani velük a tudásukat.

– Igazad van – helyeselt Manu. – Már csak a rover-korosztály maradt.

– Szerintem ennek a korosztálynak kell bebizonyítania, hogy a cserkészlet nevelési célkitűzései valóságosak – mondta László.

– Pontosan mire gondolsz?

– Hát, ez a mozgalom utolsó korosztálya, itt kell elérni a végső nevelési célkitűzéseket. A cserkészlet hitelességét szerintem azon mérhetjük le, hogy képes-e évről évre jelentős számú olyan fiatal férfit és nőt útjára bocsátani, akinek megvan ahhoz a motivációja és tudása, hogy a szükséges kezdeményezések és felelősség révén aktívan hozzájáruljon a társadalom fejlődéséhez.

– Igencsak egyetérték Lacival – mondta Zsuzsa. – Túlságosan is sok olyan csapatparancsnokunk van, aki azt gondolja, hogy a legidősebb korosztály szerepe mindössze annyi, hogy felnőtt rajvezetőket gyártson. Ha ezt a logikát követjük, akkor a cserkészlet önmagába záródó körként működne, amelynek egyetlen célja, hogy újratermelje önmagát. Azt hiszem, ehelyett inkább az a küldetésünk, hogy felelős és aktív polgárokat neveljünk, akik képesek a társadalom fejlődéséhez hozzájárulni. A rover korosztálynak, amely a cserkészlet program utolsó lépcsője, sokkal inkább e cél felé kellene mutatnia.

– Azt hiszem, igazatok van – mondta Manu –, de milyen kézzelfogható dolgokat jelent ez?

– A roverek felnőtt vezetőinek kezdeményezésre kell bátorítaniuk a fiatalokat, és meg kell próbálniuk a lehető legnagyobb önállóságot biztosítani nekik.

– Igazad van, Zsuzsa – erősítette meg Éva. – Ebben a korosztályban szerintem nem csak az a kérdés, hogyan vonjuk be a fiatalokat a döntéshozatalba, hanem abban is támogatni kell őket, hogy kifejlesszék saját kezdeményező és vezetői képességeiket. A felnőtt vezetőknek tanácsadói és képzői szerepe van.

– Akkor lépjünk tovább a tevékenységekhez – javasolta Zsuzsa. – A farkaskölyköknél a tevékenységek nagy részét a felnőttek vezetik, helyük és idejük általánosságban szorosan korlátozott. Rövidnek kell lenniük, és gyakran kell változniuk, hogy megfeleljenek a gyerekek képességeinek és érdeklődésének. Rendkívül fontos a játék és a fantázia.

László olyan gyorsan próbált írni, ahogy csak tudott, hogy valahogy kövesse a többiek hozzászólásait:

– Lassítsatok! Hagyjatok egy kis időt, hogy leírjam, amit mondtok...

– A cserkész korosztályban a tevékenységek hosszabbak, és egyre több közülük lesz a társadalmi valósághoz – mondta Éva. – A tevékenységekkel, amelyekben még mindig fontos a játék és a képzelet, párhuzamosan megjelennek a felfedező tevékenységek és a közösségnek tett szolgálatok is.

– Helyes, Éva – mondta Manu. – És mivel a serdülők a felnőtt szerepeket akarják gyakorolni, a kócska korosztály tevékenységeinek, amennyire csak lehetséges, valódi társadalmi környezetben kell megvalósulniuk, hogy lehetővé tegyék a fiataloknak, hogy képességeiket valóban használhassák: új technológiák gyakorlott kezelése, a közösség szolgálata, hasznos és elismert ismeretek megszerzése, mint kommunikációs technikák, problémamegoldás, konfliktuskezelés, időgazdálkodás, projekttervezés stb.

– Lehetőséget adni, hogy valami olyasmit tegyenek vagy próbáljanak ki, amit előzőleg még soha.

– Pontosan.

Miközben László örült tempóban írt a flipchartra, István csöndesen ült és szemmel láthatóan elgondolkodott. Manu észrevette, és megkérdezte:

– És a rovereknek, Pisti? Te vagy itt a rover-szakember. Mondd el, amit gondolsz!

– Teljesen egyetérték az eddig elhangzottakkal, csak azon csodálkozom, ahogy eddig csináltam a dolgaimat. Azt hiszem, elég sokat kell majd változtatnom a vezetési stílusomon.

– Például mit?

– Hát, először is a tevékenységekkel kapcsolatban. Azt gondolom, rendszeresebbnek és hatékonyabbnak kell lennem abban, amilyen módon a rovereknek lehetőséget adok, hogy saját közösségükkel kezdve felfedezzék azt a társadalmat, amelyben élnek, azért, hogy azonosítsák azokat a problémákat és kihívásokat, amelyekkel az emberek szembesülnek. Bele kell kóstolniuk a

körülöttük lévő valóság felfedezésébe, és kedvet kell kapniuk hozzá. Aztán...

– Aztán?

– Ösztönözni kell őket, hogy jöjjenek rá, hogyan tudnak ők saját szintjükön segíteni bizonyos problémák megoldásában a környezetvédelem, a kultúra, a szociális munka, a kultúrák közti párbeszéd stb. terén tett különböző kezdeményezésekkel. A legtöbb tevékenység őrsi keretben fog zajlani, és a közösség szerepe több lesz egyszerű támogatásnál. A reflexiók helyszíne lesz, ahol meg lehet újítani az ötleteket.

– Így van.

– Menjünk tovább az „élet a természetben” sorra – javasolta Éva. – Manapság a legtöbb gyerek kis- és nagyvárosokban él, és azt hiszem, lényeges, hogy a farkaskölyköknek lehetőséget adjunk a természet elemeinek felfedezésére: fák, növények, virágok, víz, levegő és föld.

– Az állatokkal való kapcsolat is nagyon fontos nekik – tette hozzá István.

– De persze figyelembe kell venni a gyerekek fizikai határait és a szükséges biztonsági körülményeket. Úgyhogy a felfedezés mértéke korlátozott lesz, a táborok pedig rövidek.

– Cserkész-korban – folytatta Éva – a kinti tevékenységek és a táborok fontosabbá válnak. Már igazi „bemerüléseket” lehet szervezni a nagy természetben. A kölykök borzasztóan szeretnek táborot verni és a szabadban élni.

– A kószáknál pedig – mondta Manu – szerintem lehetőség van mind arra, hogy természetbeni „expedíciók” során, speciális ismeretek tanulásával összekötve, szembeszálljunk a természet erejével, mind pedig megfigyelések és környezetmegőrző projektek révén egy afféle bevezetésre az ökológiába.

– A rovereknél – vette át a szót István – azt hiszem, a sportolásra és más kint gyakorolható fizikai elfoglaltságokra kellene helyezni a hangsúlyt, hogy egészségesebben éljenek, és feltöltődhessenek. Ezen kívül a roverekeket arra kell ösztönözni, hogy olyan személyes életmódot alakítsanak ki, amely harmóniában áll a természeti környezet védelmével.

– Igen, ez nagyon érdekes, István...

– Szeretnék mondani valamit az őrsi rendszerről – mondta Éva. – A farkaskölyköknél korlátozott az őr autonómiája. Az őrsi foglalkozások rövidek, és a felnőttek közvetlen segítségével vannak előkészítve. Az őrvezető szerepe is korlátozott. A legtöbb tevékenység raj-keretben zajlik.

– Így igaz – bólintott Zsuzsa. – Ugyanakkor az őrsi intézményeknek már létezniük kell: maguk az őrsök, a Gyűlés Sziklája, az őrsvezetők tanácsa és a farka törvénye. Ez lényeges a gyermekek szocializációja szempontjából, és az autonómiára való képességük kialakításáért.

– A cserkész korosztályban – folytatta Doriane – az őrsi intézmények lassanként elfoglalják az őket megillető helyet. Az őrsök önállóbbak, és az őrsvezető szerepe lényegesebb. A rajtanács már valóban a raj kormánya, bár még nagyrészt a felnőtteké a kezdeményező szerep. A rajgyűlésen az őrsök megosztják egymással a tevékenységekre vonatkozó ötleteiket, amelyek gyakran egy közös projektté állnak össze. A tevékenységeket, valamint az őrsi és rajéletet értékeli, és a kapcsolatok javítása érdekében közös szabályok jönnek létre.

– Lépünk tovább a kószákhoz – javasolta Manu. – Azt hiszem, fontos észrevennünk, hogy ebben a korban az őrs valóban egymáshoz nagyon szorosan kötődő barátok csoportjává válik, és ez a csoport rendkívül önálló tud lenni. Az őrsvezetőnek ezért nagyobb a felelőssége. Emellett a rajtanácsot és a rajgyűlést sokkal közvetlenebbül működtetik maguk a fiatalok. A raj konkrét feladatainak elvégzésére „őrsközi” munkacsoportok jönnek létre az őrsök mellett; feladatok lehet egy kirándulás előkészítése, egy közösséget szolgáló tevékenység megszervezése, a kincstár kezelése, a felszerelés gondozása stb. Ezeket a munkacsoportokat különböző időtartamra állítják föl, és mindegyiket egy-egy fiatal vezeti. Így két-három év alatt mindenkinek lehetőséget adhatunk a vezetés gyakorlására.

– Ha az őrsi rendszert nézzük – tette hozzá István –, nekem úgy tűnik, hogy a rover rajnak olyan kis közösségnek kellene lennie, amelyet a fiatalok maguk működtetnek. Vannak nagyon önálló őrsök, a maguk egyéni cselekvési terével és sajátosságaival. Ugyanakkor ott vannak a raj intézményei is, hogy támogassák és segítsék az őrsi projekteket. A közösségi gyűlés munkája közgyűléshez hasonlít, információkat osztanak meg, értékeli a közösség életét, és minden olyan döntést meghoznak, amely a közösség életének javítására szolgál. Természetesen minden őrsnek meg kell választania a vezetőjét, illetve inkább küldöttjét, de a közösségi gyűlésnek is kell embereket választania bizonyos fontos helyekre, mint levezető elnök, titkár és kincstárnok. Ezek a tisztviselők alkotják az őrsi küldöttekkel együtt a közösség adminisztratív testületét. A rovereknek így valódi lehetőségük van egy demokratikus módon működő közösség irányításában részt venni.

– Ha a cserkész törvényeket nézzük – lépett tovább Manu –, hogyan fejezzük azt ki a farkaskölyök-falkában?

– Kevés törvényben, egyszerű megfogalmazással és nagyon konkrétan – válaszolta Zsuzsa. – Alapértékeket kínál, mint tisztaság, becsület, odafigyelés a másokra, másokkal való megosztás stb.

– A cserkészek korában nagyon fontos elem a törvény, mert a fiatalok nem annyira farkaskölyökként, hanem sokkal inkább ekkor fedezik föl, hogy azok a legjobb szabályok, amelyeket együtt állítanak föl, demokratikusan, a raj életének javítására. Ugyanakkor rájönnek, hogy ezeknek a szabályoknak több alapvető értéket kell kifejezniük, amelyet tapasztalat útján fedeznek fel a felnőtt vezetők segítségével.

– És a kószáknál? – kérdezte László.

– A szavak szintjén talán lehet ugyanaz, mint a cserkészeknél, vagy nagyon hasonló, de közvetlenebbül kell az egyetemes lelki értékek felfedezéséhez vezetnie, mint az igazság, a testvériség, az emberi méltóság tisztelete, a környezet tisztelete stb.

– A rovereknél – mondta István – a cserkész-törvénynek szerintem olyan nyilatkozatnak kellene lennie, amely a cserkészlet alapjául szolgáló egyetemes értékeket nyilvánítja ki: egyéni felelősség, az emberi méltóságnak és a természet egészének tisztelete, nemzetközi szolidaritás, az erőszak elutasítása, az élet értelmének keresése stb.

– Nohát vége: éppen most vázoltatok föl egy remek projektet a szövetségeteknek.

– Már évek óta ezt próbáljuk elérni – mondta Zsuzsa. – Mindent leírtál, Laci?

László megkönnyebbülten sóhajtott. Az egész táblázatot teleírta a csoport ötleteivel. Hátrébb lépett, és megszemlélte a nagy papírt, amelyet szép kézírása borított.

– Ez igen hasznos lesz munkánk hátralevő részéhez – mondta Éva. – Köszönjük szépen, Manu!

– Örülök, hogy segíthettem egy kicsit. Meg azt hiszem, ez a gyakorlat nekünk is segített, hogy néhány elképzelésünket letisztázzuk, nem, Doriane?

– De mennyire! Azt hiszem, le kellene másolnunk a táblázatot, és megkérni Lászlót, hogy segítsen lefordítani angolra.

•••